

Norske Trevarers politiske plattform

–basert på Bærekraftsmålene

Norske Trevarer er en bransjeorganisasjon for nærmere 300 selvstendige trevarebedrifter og er en del av Byggenæringens Landsforening (BNL). Vår visjon er å øke konkurransekraften, lønnsomheten og verdiskapingen blant medlemsbedriftene. Våre medlemmer er spredt rundt om i hele Norges land, og spiller en sentral rolle i sine lokalsamfunn hvor 100 av dem er hjørnesteinsbedrifter. Våre medlemmer er beredt til å ta ansvar for å levere på bærekraftsmålene, hvilket vi anser som både ett framtidig konkurransefortrinn og nødvendig for å sikre vekst i fremtiden.

Norske trevarevirksomheter har naturgitte konkurransefortrinn ved at alle våre produkter baserer seg på treet som er en fornybar råvare. Vi har lave utslipp i produksjonen. Dessuten bidrar treet til karbonlagring i hele dets levetid. For at trevarebedrifter skal lykkes er de avhengig av et velfungerende hjemmemarked og konkurranse på like vilkår. Økt fokus på norsk produksjon styrker grunnlaget for at våre bedrifter kan spille en viktig rolle i det grønne skiftet gjennom å levere kortreiste produkter og sikre sysselsetting i distriktene.

For at vi skal levere på bærekraftsmålene er det vesentlig at myndighetene bruker sine verktøy for å inspirere og motivere næringslivet til å strekke seg lenger.

Norske Trevarers prioriterte politiske saker er derfor:

- Lover og regler må stille tydelige klimakrav til alle nybygg fra økt levetid til bruk av fornybare materialer
- Myndighetene må legge til rette for at vi får oppgradert den eksisterende bygningsmassen og energieffektivisering bør vektlegges
- Virkemidlene i Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd må innrettes for å støtte opp om bærekraftsmålene
- Offentlig anskaffelser må dreies inn som et verktøy for å redusere klimautslipp

Våre medlemmer har et viktig oppdrag i å bidra på sine felt med å oppnå FNs bærekraftsmål og denne politiske plattformen bygger derfor på de meste relevante som blir en *grønn tråd* i vårt politiske arbeid. Alle de 17 bærekraftsmålene er viktige, for Norske Trevarebedrifter er det imidlertid noen utvalgte mål vi har bedre forutsetninger for å levere på, da de enten berører vår kjerneaktivitet eller vi kan bidra til at andre når sine mål. Vårt hovedanliggende er å sørge for at våre medlemmer kan bidra med lønnsom vekst gjennom å opprettholde aktivitet og verdiskapingen over hele landet basert på grønne produkter.

13. Stoppe Klimaendringene

Våre medlemmer bidrar til å redusere klimaavtrykket fra egen virksomhet i tillegg til at deres produkter er et bidrag til at samfunnet som helhet blir mer bærekraftig. Produkter laget av tre som et fornybart materiale er et bedre alternativ enn utslippsintensive materialer. Det fordrer at flere, både i offentlig og privat sektor, velger tre som alternativ til innvendig innredning.

Som et tiltak i koronakrisen har EU doblet den årlige andelen av renovering av eksisterende bygg. Over 200 millioner boliger og bygg skal pusses opp og energieffektiviseres de kommende årene. Tilsvarende krafttak bør igangsettes i Norge. Regjeringen har fastsatt en målsetning om å realisere 10 TWh energisparing i bygg innen 2030. Skifte av vinduer er ett av de mest kostnadseffektive energitiltakene da gamle vinduer står for opptil 40 prosent av varmetapet i et hus. Norske trevarebedrifter er spesialister i å produsere gode vinduer,

tilpasset norsk klima inkludert renovering av verneverdig bebyggelse og vinduer til en bedre energistandard.

Tiltak

- Lover og regler må innrettes mot å nå klimamål.
- Det bør stilles klimakrav i offentlige innkjøp, herunder bruk av bærekraftige materialer som tre, med særlig hensyn til klimaeffekter. Dessuten bør kortreiste produkter vektlegges, reduksjon av helse- og miljøfarlige stoffer og forventet levetid og livsløpskostnader.
- Pris må ikke være eneste tildelingskriterium ved tildeling av kontrakter
- Det offentlige bør i større grad sette krav om økt bruk av tre i innredninger.
- Det bør etableres tilskuddsordninger som oppmuntrer til utskiftning til mer energieffektive vinduer og dører rettet mot både forbrukermarkedet og næringsbygg.
- Byggenæringen bør stimuleres til å ta i bruk kortreiste treprodukter i innredninger.
- Det må settes krav til reduksjon av alle byggeprosjekters CO₂- fotavtrykk, inkludert klimakostnaden ved transport av produkter.
- Norske Trevarer må følge regelverksutviklingen i EU og sikre at medlemmene er godt orientert om konsekvensene av EUs taksonomi.

3. God helse og livskvalitet

Forskning viser at bruk av trematerialer i bygg og interiør bidrar til blant annet å redusere stress, økt velbehag, trivsel og generelt bedre mental helse sammenlignet med kontrollgrupper.¹ En svensk undersøkelse viser at trivsel og ro øker i innemiljøer med synlig tre. Hele 90 prosent uttrykker at de er enige i at innredning og møbler i tre gir en behagelig følelse mens 80 prosent oppgir at de opplever at tre i møbler og interiør gir en beroligende følelse².

Tiltak

- Fornybare materialer som tre bør være foretrukket materiale i all innredning.
- Norske trevarer jobber for å sikre at alle medlemsbedrifter er godt oppdatert innen HMS, og vi jobber konkret med et prosjekt for å redusere trestøv.

4. God utdanning

Norske trevarebedrifter trenger skolert arbeidskraft. Dessverre legges skoletilbud ned til tross for at det er et stort behov for faglærte i trevarebransjen.

Et godt utdanningstilbud er avgjørende for at våre medlemmer skal lykkes med å rekruttere nye fagfolk. For at utdanningene skal bli mer attraktive må yrkesskolene få en oppdatert utstyrsparke og moderne verksteder som i større grad gjenspeiler virkeligheten elevene vil møte ute i bedriftene.

Å skape produkter basert på en fornybar ressurs er noe som appellerer til ungdom. Vi er avhengig av både at flere yngre kan få mulighet til å velge en utdanning til å bli snekker og at voksne har gode vilkår for å omskolere seg.

Til gjengjeld vil vi garantere lærlingeplass for de som tar våre utdanninger. Trevarebedriftene kan dessuten være rollemodell for andre retninger innen bygg- og anlegg da det er flere kvinnelige elever innen snekkerfaget. I tillegg kan arbeidet lettere tilpasses enkelte funksjonsnedsettelse fordi det jobbes med fastmontert utstyr.

¹ <https://www.nmbu.no/prosjekter/node/35840>

² <https://trenytt.no/interior-undersokelse/ny-undersokelse-tre-skaper-ro-og-trivsel/630314>

Tiltak

- Sikre at det er gode utdanningstilbud innen snekkerfaget og andre relevante fag tilgjengelig i hele landet både for unge og for voksne.
- Fylkeskommunene må få midler til å etablere yrkesfaglige skoleplasser Vg2, særlig for små fag som snekkerfaget, som ikke alltid har nok søkere til å fylle hele skoleklasser. Det bør også settes av "øremerka midler" til etablering av yrkesfaglige skoleplasser Vg2, slik at linjer ikke blir nedlagt hvis de ikke får nok søkere.
- Nivået på verkstedene i yrkesskolene må heves og de må tilføres tilstrekkelige midler til oppgradering av verktøy og utstyr som brukes i undervisningen på Vg1 og Vg2.
- Lærlingetilskuddet bør økes slik at det reflekterer de faktiske kostnadene, slik at det blir mer attraktivt for bedrifter å ta inn lærlinger.
- Det er nødvendig å styrke norskundervisningen slik at alle lærlinger behersker norsk ved oppstart av læreperioden samt at voksne som trenger opplæring også får nødvendig norskopplæring.

7. Ren energi for alle

Vårt eget bidrag til ren energi er å tilby våre medlemmer en fordelsavtale med en strøm-aktør som har opprinnelsesgarantier og tilbyr 100 prosent fornybar strøm. Flere av våre medlemmer har i tillegg egne flisfyringsanlegg som sikrer nødvendig oppvarming med bioenergi, og reduserer behovet for levert strøm til bedriften.

Tiltak

- Det må legges til rette for små bioenergianlegg som kan forsyne egen og eventuelt andre bedrifter med varme. Regelverket må tilpasses norsk kontekst med tanke på utslipp og bedriftens plassering i forhold til annen bebyggelse.

8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Mange av trevarebedriftene er familieeide bedrifter med lange tradisjoner i sitt lokalmiljø. Flere er også hjørnestensbedrifter som skaper arbeidsplasser og bidrar til levende lokalsamfunn. Lokalt eierskap og tilhørighet legger til rette for en seriøs bransje. Det fordrer samtidig at man har like konkurransevilkår med virksomheter med adresse utenfor Norge.

Flere trevarebedrifter har et utstrakt samarbeid med NAV for å legge til rette for at flere som i dag står utenfor arbeidsmarkedet kan bidra med verdifull arbeidskraft til bransjen.

Tiltak

- Avskaffe formueskatten slik at det blir like konkurransevilkår.
- Sikre at Nav kontorene har ressurser slik at de kan bidra til å koble folk som trenger arbeid med mulige arbeidsgivere, og at det gis tilstrekkelig støtte til opplæring. For de med utenlandsk bakgrunn må de også få tilgang på norsk kurs.

9. Industri, innovasjon og infrastruktur

Digitalisering er avgjørende for å utvikle en seriøs, grønnere og mer sirkulær byggenæring. Vi jobber derfor aktivt med automatisering og digitalisering tilpasset vår bransje. Digitalisering må legge til rette for at vi kan dokumentere effekten av valg som gjøres. Myndighetene bør legge til rette for og stimulere større grad av digital samhandling i byggenæringen. Samtidig forutsetter digitalisering at det er god bredbåndsinfrastruktur i hele landet, og det må sikres at alle får bredbånd uavhengig av adresse. Vi må alle

jobbe sammen for å velge grønne materialer, sikre mer nullutslippstransport og få livsløpsfokus i alle produkter.

Tiltak

- Myndighetene må legge til rette for digital samhandling i byggenæringen
- Myndighetene må tilrettelegge for at det er bredbåndsinfrastruktur med høy hastighet over hele landet for å sikre at virksomheter, også i distriktene, kan være med i digitaliseringsløftet
- Alle produkter bør enkelt kunne spores digitalt, og det må utvikles gode verktøy for digital produktinformasjon som følger et produkt gjennom hele livsløpet.

11. Bærekraftige byer og samfunn

Byggenæringen kan sammen med myndighetene bidra til å skape attraktive bomiljø hvor folk kan ta miljøvennlige valg og dermed sikre en bærekraftig utvikling. Trevarebedriftene bidrar både til miljømessig bærekraftighet gjennom produksjon av bærekraftige, kortreiste og klimavennlige produkter. I tillegg sikrer de klimavennlige innredningsløsninger til offentlige bygg, boliger og næringsbygg (se også punkt 13 om energisparing).

Bedriftene har en viktig samfunnsrolle i sine kommuner både som skattebetalere, arbeidsgivere og gjennom andre bidrag til sine omgivelser.

Tiltak

- Norske kommuner bør i større grad handle kortreiste og bærekraftige innredningsløsninger laget av fornybare råvarer.
- Det må innføres skattefradrag på tjenester innenfor rehabilitering, ombygging og tilbygg (ROT-markedet) – etter modell fra Sverige.
- Byggeregelverket bør utvides til også å inkludere rehabilitering.

12. Ansvarlig forbruk og produksjon

Trevarebedriftene jobber med å redusere svinn i sin produksjon, reparerer skader og er i dialog med underleverandørene for sikre at de bidrar med bærekraftige produkter.

Miljødokumentasjon blir stadig viktigere, og våre medlemmer gjør en storstilt innsats i å dokumentere hva deres produkter består av. Som dokumentasjon av klimafotavtrykk anser vi miljødeklarasjoner EPD (Environmental Product Declaration) som det beste alternativet, og ønsker at myndigheten samler seg om å stille krav til EPDer for produkter.

Tiltak:

- Det bør stilles krav om at byggevarens miljøegenskaper skal fremkomme ved kjøp av innredningsprodukter
- Byggeregelverket og forskrifter må stimulere til rehabilitering av eksisterende bygg framfor å rive dem
- Det må settes miljø og energistandarder for eksisterende bygg og boliger.
- Alle nybygg må ha krav om lang levetid og energieffektivitet
- Det må gjøres enklere for forbrukerne å ta gode klimavalg gjennom produktdokumentasjon som inkluderer CO2 fotavtrykk.
- Det må settes inn et krafttak for å redusere avfall i alle byggeprosesser.

Vedtatt 5. mai 2021